

ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*

Factors Affecting to the Identities of Students Majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University

วรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล **

ประสงค์ ตันพิชัย ***

สันติ ศรีสวนแดง ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาทุกชั้นปีที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2556 จำนวน 346 คน ใช้แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติเป็นเครื่องมือวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) นิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีอัตลักษณ์ของนิสิตอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีทั้งสิ้น 7 ปัจจัย ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง บุคลิกภาพ เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อเพื่อนในสาขาวิชา และเกรตเฉลี่ยสะสม 3) ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน โดยปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวพยากรณ์ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร้อยละ 61 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 ดังสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = .101 + .40 X_5 + .15 X_9 + .26 X_6 + .14 X_8$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = .35 Z_{X5} + .21 Z_{X9} + .25 Z_{X6} + .16 Z_{X8}$

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

** นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ ตันพิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ ศรีสวนแดง ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University 2) to study the factors related to the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University 3) to study the factors affecting the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University. The population used in this research consisted of 346 students majoring in Agricultural and Environmental Education of all years, who first entered in academic year 2013. The research instruments included the questionnaire and the attitude test. The data were analyzed with a statistical package to calculate frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, and stepwise multiple regression Analysis.

The results revealed that 1) students majoring in Agricultural and Environmental Education had high levels of students' identities, i.e. Integrity, Determination, Knowledge Creation, Unity ; 2) there were 7 factors related to the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University, i.e. study habits, self attitudes, personalities, attitudes towards the lecturers, attitudes towards the major, attitudes towards peers of the same major, and cumulative grade point averages; and 3) the factors affecting the identities of students majoring in Agricultural and Environmental Education, Kasetsart University included study habits, attitudes towards the major, self attitudes, and attitudes towards the lecturers. These factors are predictors explaining 61 percent of variance at a 0.01 statistically significant level as the prediction equation in raw score: $Y = .101 + .40 X_5 + .15 X_9 + .26 X_6 + .14 X_8$ and the prediction equation in standard score: $Z = .35 Z_{X_5} + .21 Z_{X_9} + .25 Z_{X_6} + .16 Z_{X_8}$

บทนำ

การศึกษาที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้มีคุณภาพซึ่งจะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นว่ามีบทบาทสำคัญมาก เพราะจัดเป็นการศึกษาระดับสูง ที่มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิดของคน ให้มีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพขั้นสูง มุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ และเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม ส่งให้เกิดการพัฒนาการศึกษาโดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนายุทธศาสตร์ทางการศึกษา แนวทางพัฒนา นโยบายการศึกษา ซึ่งความรู้ การเรียนรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการสนับสนุนให้ทุกส่วนทุกระดับได้รับพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จ มีการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและ

สังคม แนวคิดในการพัฒนาการศึกษานี้ ส่งผลให้เกิดการสร้าง “แผนการศึกษาแห่งชาติ” เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาไทย มีการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึง แผนพัฒนาการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ ที่ได้รับการยอมรับให้ทำหน้าที่จัดการศึกษา และพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาอุดมศึกษาของชาติใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กำหนดให้มี ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ รวมถึงกำหนดให้มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไว้ (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554) ทั้งนี้คุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หมายถึงคุณลักษณะที่บ่งบอกหรือแสดงถึงความเป็นตัวตน หรือเอกลักษณ์เฉพาะของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

- สำนักดี หมายถึง การมีจิตใจที่ดีงามทั้งต่อตนเอง ส่วนรวมและสังคม ได้แก่ มีวินัยในตนเอง การหลีกเลี่ยงไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

- มุ่งมั่น หมายถึง การเป็นคนมีความตั้งใจมั่น มุ่งผลสัมฤทธิ์แสดงออกถึงความพากเพียรพยายามและมีความอดทนต่อความยุ่งยากหรืออุปสรรคทั้งปวง

- สร้างสรรค์ หมายถึง การเป็นคนดีมีมุมมองเชิงพัฒนา สามารถประยุกต์ความรู้ ตลอดจนสร้างมูลค่า และคุณค่าจากความรู้ ตลอดจนคิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

- สามัคคี หมายถึง การแสดงออกในด้านการให้ความสำคัญในเรื่องของส่วนรวม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ รวมถึงการแสดงออกถึงความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555)

เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ เป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึง ต้องมีการกำหนดอัตลักษณ์ให้สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีปณิธานในการผลิตบัณฑิตที่สมบูรณ์ ด้วยปัญญา คุณธรรม มีความสามารถพัฒนาองค์ความรู้และสังคม ด้วยจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ตลอดจนเป็นผู้นำในด้านการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์จึงได้นำอัตลักษณ์ของนิสิตในส่วนนี้มากำหนดเป็นอัตลักษณ์ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ คือ สำนักดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี (คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์, 2555)

ทั้งนี้ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน ได้ตระหนักถึงความจำเป็นของการสร้าง นักการศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรและสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม จึงได้เปิดสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการผลิตนักเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีศักยภาพในการบูรณาการศาสตร์ทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างสมบูรณ์ จึงเสนอหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งจะตอบสนองภารกิจในการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในด้านการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน, 2549)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรในการผลิตนักเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีศักยภาพ ในการบูรณาการศาสตร์ทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างสมบูรณ์ และมีอัตลักษณ์ที่แสดงไว้ซึ่งความเป็น นิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ความเป็นตัวตน ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ทั้ง 4 ประการ คือ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี เพื่อให้ได้ ข้อมูลเบื้องต้นบางส่วนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพนิสิตสาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ให้เป็นนิสิตที่มีความรู้ ความคิด มีจิตสำนึก ในการพัฒนาตนและ สังคมให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและเป็นบัณฑิตที่เป็นผู้นำทางการศึกษา สืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

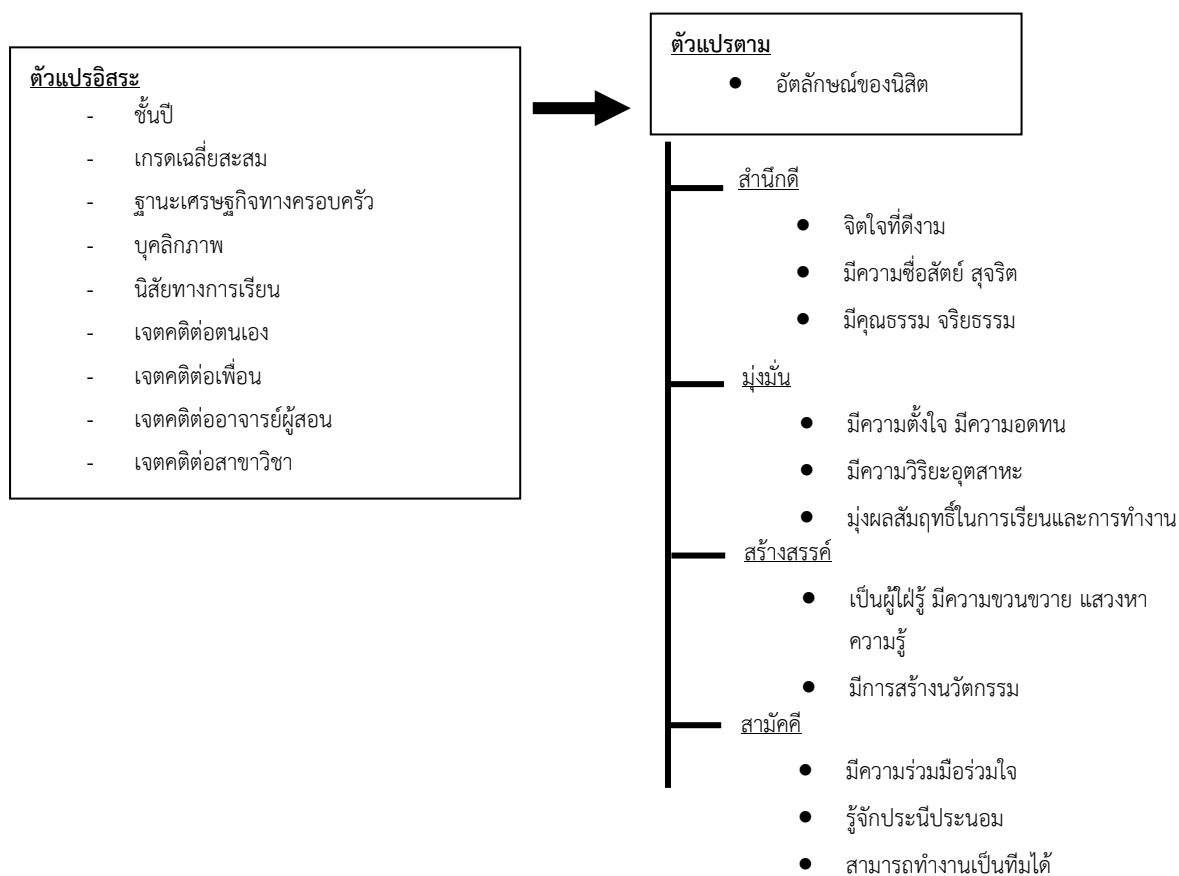
1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ และผลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของนิสิต ซึ่งเป็น ข้อมูลสำคัญสำหรับคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรภาควิชาการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์และชุมชนนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ โดยพบ ตัวแปรที่มีผลต่ออัตลักษณ์ ประกอบด้วย ชั้นปี และเกรดเฉลี่ยสะสม (จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2554 และ สุจรรยา โชติช่วง, 2554) ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว (ชนิตายอดดี, 2534 และ นัยเนตร องค์กรเนกนันต์, 2534) บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติต่อสาขา วิชา (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2542) จากตัวแปรที่ตรวจสอบเอกสารดังกล่าวสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิด การวิจัย ได้ดังนี้

วิธีการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา) และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) สาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์เกษตรและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่ลงทะเบียนเรียน ปีการศึกษา 2556 จำนวน 346 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบวัดเจตคติ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและบางส่วนได้นำเครื่องมือของผู้วิจัยอื่นมาปรับใช้ โดยผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางและปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของนิสิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี บทความ วารสาร และผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือ ได้แก่แบบสอบถาม และ แบบวัดเจตคติ จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยของ สันติ ศรีสวนแดง (2537) และ วรณีย์ อึ้งสิทธิพูนพร (2544)

3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยนำผลการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามและแบบวัดเจตคติให้ครอบคลุมตัวแปรต่างๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยเป็นคำถามปลายปิด โดยแบบสอบถามปลายปิดให้ผู้ตอบ แบบสอบถามเลือกคำตอบตามต้องการ แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนิสิตในเรื่อง เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม หลักสูตรที่เรียน รูปแบบการเข้าศึกษาต่อ ภูมิสำเนาของนิสิต สถานภาพในครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ บุคลิกภาพ ลักษณะเป็นข้อคำถามวัดในเรื่อง ปัจจัยด้านบุคลิกภาพที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน แบ่งเป็นด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวจำนวน 10 ข้อ และด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นจำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ เป็นแบบสอบถาม ที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ นิสัยทางการเรียน ลักษณะเป็นข้อคำถามวัดในเรื่อง ปัจจัยด้านนิสัยทางการเรียน พฤติกรรมทางการเรียน ที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน เป็นแบบสอบถาม ที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

ตอนที่ 4 เป็นแบบวัดเจตคติ คือ เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน และเจตคติต่อสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ เจตคติต่อตนเอง จำนวน 10 ข้อ เจตคติต่อเพื่อนจำนวน 10 ข้อ เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 ข้อ และเจตคติต่อสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ เป็นแบบวัดเจตคติที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่เป็นไปตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU คือ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี ได้แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ สำนึกดี จำนวน 5 ข้อ มุ่งมั่น จำนวน 5 ข้อ สร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ และสามัคคี จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อเป็นแบบสอบถาม ที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ (Item Objective

Congruence: IOC) โดยมีค่า IOC แต่ละตอนของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์

2. นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ มาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในแบบสอบถาม ปรับลดข้อคำถามให้กระชับ รวมทั้งปรับการใช้ภาษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มศึกษา คือศิษย์เก่า สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 30 คน แล้วนำที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อประเมินค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละตอนและทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง โดยแบบสอบถามแต่ละตอนได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ดังนี้ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เท่ากับ 0.94 ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เท่ากับ 0.96 ตอนที่ 4 แบบวัดเจตคติ เท่ากับ 0.94 และตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ เท่ากับ 0.97 และภาพรวมเท่ากับ 0.98 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นสูงพอที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ด้วยตนเอง โดยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลกับนิสิตในสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา และดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามและทำการตรวจสอบข้อมูลในด้านความครบถ้วนของข้อมูลความเป็นจริงของข้อมูล และความถูกต้องของข้อมูลก็นำมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ สถิติพื้นฐาน ความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนิสิตโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำอธิบาย วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติต่อสาขาวิชา และอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอแต่ละข้อในรูปตารางพร้อมคำอธิบาย วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อตนเอง เจตคติต่อเพื่อน เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติต่อสาขาวิชา กับ อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation coefficient)

ในการนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มาแปลผลในรูปของความสัมพันธ์นั้นยึดหลักเกณฑ์ของ Davis (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ อัตรารณ, 2555) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	คำบรรยาย
0.70 หรือสูงกว่า	มีความสัมพันธ์สูงมาก
0.50 ถึง 0.69	มีความสัมพันธ์สูง
0.30 ถึง 0.49	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.10 ถึง 0.29	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.01 ถึง 0.09	แทบจะไม่มีความสัมพันธ์

2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์บนพื้นฐานของข้อมูลและสามารถคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตัวอื่นในระดับสูงเข้าสู่สมการทำนายได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ใช้ตัวแปรที่ซ้ำซ้อนกัน จากการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่สมการถดถอยในขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

นิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.30 และศึกษาอยู่ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา) คิดเป็นร้อยละ 81.20 มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.51–3.00 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.90 รูปแบบของการศึกษาต่อนิสิตเข้าศึกษาต่อด้วยระบบ Admission มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.20 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.10 โดยนิสิตอาศัยอยู่กับบิดามารดาและส่วนมากผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 34.70 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองอยู่ระหว่าง 10,001–20,000 บาท

ปัจจัยบุคลิกภาพของนิสิต

เรื่องบุคลิกภาพของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษาแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวและด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ในด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวของนิสิต นิสิตมีความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.40$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิสิตเห็นความสำคัญ

ของการเรียนและมุ่งมั่นเพื่ออนาคต ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.73$) มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ นิสิตพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิสิตชอบทำอะไรรวดเร็วและมีความแน่นอน ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.66$)

ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น นิสิตมีความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพของตนเองในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตมีเพื่อนสนิทในสาขาวิชามากมาย ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.82$) รองลงมาได้แก่ นิสิตเป็นคนอ่อนน้อม ถ่อมตนอยู่เสมอ ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.65$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่นิสิตมักได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอ ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.77$) แสดงให้เห็นว่าภาพรวมนิสิตมีบุคลิกภาพ ทั้งด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวและด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยนิสัยทางการเรียน

ด้านนิสัยทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นต่อนิสัยทางการเรียนของตนเองอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.42$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตมีสัมมาคารวะต่อครู-อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.59$) รองลงมา คือ เมื่อถูกอาจารย์ตักเตือน นิสิตยินดีรับฟังและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำสม่ำเสมอ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิสิตกล้าซักถามในประเด็นที่สงสัยในชั้นเรียน ($\mu = 3.29$, $\sigma = 0.73$)

ปัจจัยเจตคติต่อตนเอง

ด้านเจตคติต่อตนเองของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา นิสิตมีเจตคติต่อตนเองในระดับมาก ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.45$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิสิตเป็นคนที่ทำบุญคุณแก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.74$) รองลงมา คือ นิสิตมักใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนขอความช่วยเหลือจากคนอื่น ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.69$) และนิสิตมีความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.72$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่นิสิตเป็นคนที่ใครๆ ให้ความเกรงอก เกรงใจ ($\mu = 3.05$, $\sigma = 0.79$) แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีเจตคติต่อตนเองอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยเจตคติต่อเพื่อน

ด้านเจตคติต่อเพื่อน ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา นิสิตมีเจตคติต่อเพื่อนในสาขาวิชา ในระดับมาก ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.56$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิสิตชอบจัดงานสังสรรค์กับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.85$) รองลงมาได้แก่ เวลาจะไปไหนนิสิตมักจะไปเป็นหมู่คณะกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.88$) และนิสิตชอบที่จะเรียนในรายวิชาเดียวกับเพื่อนๆ ในสาขาวิชา ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.81$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่นิสิตคิดว่า การอ่านหนังสือร่วมกับเพื่อนๆ ดีกว่าการอ่านเองเพียงลำพังคนเดียว ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.96$) แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวม นิสิตมีเจตคติที่ดี อยู่ในระดับมาก ต่อเพื่อนๆ ในสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

ปัจจัยเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน

ด้านเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยภาพรวมนิสิตมีเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนในระดับมาก ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.54$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตเห็นว่าอาจารย์เป็นบุคคลที่ง่ายและควรเอาเป็นแบบอย่าง ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.71$) รองลงมาได้แก่ เมื่อพบเจออาจารย์ในที่ต่างๆ นิสิตมัก ไหว้และกล่าวทักทายอาจารย์อยู่เสมอ ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.74$) และอาจารย์เป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำแก่นิสิตเสมอ ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.75$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตสามารถเล่าเรื่องส่วนตัวให้อาจารย์รับฟังได้ ($\mu = 3.32$, $\sigma = 1.04$) โดยภาพรวมแล้วนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยเจตคติต่อสาขาวิชา

ด้านเจตคติต่อสาขาวิชา ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยภาพรวมนิสิตมีเจตคติต่อสาขาวิชาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.54$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิสิตรู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อได้ยินคนอื่นพูดถึงสาขาวิชาในทางที่ไม่ดี ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.74$) รองลงมาได้แก่ นิสิตชอบและเห็นประโยชน์ของฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.74$) และนิสิตคิดเสมอว่าสาขาวิชานี้ให้มากกว่าความรู้ในห้องเรียนทำให้เราได้ประสบการณ์ที่ดีในชีวิต ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตเชื่อมั่นว่าถ้าจบการศึกษาจากสาขานี้จะมีงานทำที่ดี ($\mu = 3.81$, $\sigma = 1.02$) ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่านิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีเจตคติต่อสาขาวิชาอยู่ในระดับมาก โดยนิสิตแสดงถึงความรักและความภูมิใจในสาขาวิชา เห็นถึงความสำคัญของสาขาวิชาว่าจะได้ประโยชน์และประสบการณ์ที่ดีเสมอ เมื่อได้เรียนนอกห้องเรียน เรียนในฟาร์มที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของสาขาวิชาและชอบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติ

2. อัตลักษณ์ของนิสิต

อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยภาพรวมนิสิตมีอัตลักษณ์ความเป็นนิสิตอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.48$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ อัตลักษณ์ ด้านสำนึกดี คือ นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.77$) รองลงมาได้แก่ด้านมุ่งมั่นและสามัคคี คือ นิสิตมีความมุ่งมั่นหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.79$) นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.65$) และด้านสร้างสรรค์ คือนิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ ($\mu = 3.58$, $\sigma = 0.77$) โดยภาพรวม นิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีอัตลักษณ์ของนิสิตอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี โดยนิสิตแสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของนิสิต ดังนี้ นิสิตมีสำนึกดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่น มุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ พยายามในการทำงานและสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง มีความสามัคคี รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่ออัตลักษณ์นิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ได้แก่ นิสัยทางการเรียน ($r = .681, p = .000$) เจตคติต่อตนเอง ($r = .658, p = .000$) บุคลิกภาพ ($r = .636, p = .000$) เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ($r = .598, p = .000$) เจตคติต่อสาขาวิชา ($r = .545, p = .000$) เจตคติต่อเพื่อน ($r = .452, p = .000$) ตามลำดับ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เกรดเฉลี่ยสะสม ($r = .146, p = .007$)

อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับนิสัยทางการเรียนของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .681, p < .001$) รองลงมาพบว่า อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับเจตคติต่อตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .658, p < .001$) และอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันในระดับสูงกับบุคลิกภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .636, p < .001$)

ตัวแปรอิสระที่ศึกษา ได้แก่ ชั้นปี (x_1) เกรดเฉลี่ยสะสม (x_2) ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว (x_3) บุคลิกภาพ (x_4) นิสัยทางการเรียน (x_5) เจตคติต่อตนเอง (x_6) เจตคติต่อเพื่อน (x_7) เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน (x_8) เจตคติต่อสาขาวิชา (x_9) อัตลักษณ์ของนิสิต (Y) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9
X_1	1.000								
X_2	.283 ^a	1.000							
X_3	.113 ^c	.074	1.000						
X_4	.237 ^a	.177 ^a	.021	1.000					
X_5	.032	.162 ^b	-.060	.652 ^a	1.000				
X_6	.128 ^c	.131 ^c	.011	.746 ^a	.671 ^a	1.000			
X_7	.064	.045	.008	.463 ^a	.389 ^a	.508 ^a	1.000		
X_8	.101	.110 ^c	.011	.610 ^a	.492 ^a	.558 ^a	.478 ^a	1.000	
X_9	.055	.043	-.049	.408 ^a	.389 ^a	.394 ^a	.414 ^a	.587 ^a	1.000
Y	.030	.146 ^b	-.015	.636 ^a	.681 ^a	.658 ^a	.452 ^a	.598 ^a	.545 ^a

หมายเหตุ a มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

b มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

c มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน โดยปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวพยากรณ์ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร้อยละ 61 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 สามารถตอบคำถามวิจัยในครั้งนี้ได้ว่ามีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังตารางที่ 2

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .101 + .40 X_5 + .15 X_9 + .26 X_6 + .14 X_8$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = .35 Z_{x5} + .21 Z_{x9} + .25 Z_{x6} + .16 Z_{x8}$$

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเมื่อใช้กับอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชา เกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	R ²	F	R ² Change	B	Beta	t	ความสำคัญ
นิสัยทางการเรียน (x ₅)	.464	279.98	.46	.40	.35	7.61 ^a	1
เจตคติต่อสาขาวิชา (x ₉)	.557	215.27	.09	.15	.21	5.18 ^a	3
เจตคติต่อตนเอง (x ₆)	.603	173.19	.05	.26	.25	5.09 ^a	2
เจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน (x ₈)	.616	137.03	.01	.14	.16	3.45 ^a	4
ค่าคงที่ (a) = .101, R = .785							

หมายเหตุ: a มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประกอบด้วย นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน โดยปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวพยากรณ์ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร้อยละ 61 สามารถอภิปรายผล ดังนี้

ปัจจัยนิสัยทางการเรียน จากผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียน มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เนื่องจากนิสัยทางการเรียน เป็นลักษณะพฤติกรรมของนิสิต ในเรื่องการเรียน การทบทวนบทเรียน รวมถึงพฤติกรรมที่แสดงออกการที่นิสิตมีสัมมาคารวะต่อครู อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ เมื่อถูกอาจารย์ตักเตือน นิสิตยินดีรับฟังและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ได้รับการอบรมสั่งสอน และคำแนะนำที่ดีเสมอจาก ครู – อาจารย์ ในสาขาวิชา นิสัยทางการเรียนของนิสิตจึงส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ซึ่งสอดคล้อง

กับความคิดของ จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) ที่กล่าวถึง ปัจจัยด้านนิสัยทางการเรียน ในเชิงพฤติกรรม การแสดงออก หรือการประพฤติปฏิบัติของนักศึกษา ที่สามารถสังเกตได้ชัดเจน เมื่อนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับ สภาพแวดล้อมต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษา งานวิจัยของสิริชัย ดีเลิศ (2556) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์แห่งสถาบันการศึกษา ที่มีส่วนในการพัฒนากระบวนการทางความคิด ตามความถนัดของบุคคล ความชอบ ความสนใจ เพื่อการค้นพบตัวตนที่แท้จริง โดยการถ่ายทอดในเชิงพฤติกรรมการแสดงออกของ นักศึกษา และแนวความคิดเรื่องพฤติกรรมและบุคลิกภาพของ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2542) ที่กล่าวไว้ว่า การเห็นถึงความสำคัญของการเรียน รวมถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกในการเรียนต่อครู อาจารย์ ผู้ให้ความรู้ พฤติกรรมแสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจ ซึ่งใกล้เคียงกันกับบุคลิกภาพ

การศึกษาพฤติกรรมทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ผลการศึกษา สามารถตอบได้ว่า นิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีลักษณะนิสัยทางการเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการศึกษาพบที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัย ของ จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒชั้นปีที่ 1 ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้าน อ่อนน้อมถ่อมตน และงามด้วยบุคลิก เป็นปัจจัยที่มีความสอดคล้องใกล้เคียงกันกับปัจจัยนิสัยทางการเรียน เนื่องมาจากนิสัยทางการเรียนจะดีหรือไม่ดีจะสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมแสดงออกของนิสิตซึ่งอัตลักษณ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตชั้นปีที่ 1 ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ มี กาลเทศะเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

ปัจจัยด้านเจตคติต่อสาขาวิชาที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา นิสิตแสดงออกถึงความรักและภาคภูมิใจในสาขาวิชา จากข้อความที่ว่า นิสิตรู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อได้ยินคนอื่น พูดถึงสาขาวิชาในทางที่ไม่ดี นอกจากนี้ นิสิตยังชอบและเห็นประโยชน์ของฟาร์มที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ นิสิตคิด เสมอว่าสาขาวิชานี้ให้มากกว่าความรู้ในห้องเรียนทำให้เราได้ประสบการณ์ที่ดีในชีวิต จะเห็นได้ว่าเจตคติของนิสิต เกิดขึ้นครั้งแรกจากการได้รับการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์มาแล้วซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องเจตคติ ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี(2555) ที่กล่าวว่าส่วนมากแล้วเจตคติจะเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่ กำเนิด การเรียนรู้สิ่งที่ปฏิสัมพันธ์รอบตัวเรา ซึ่งถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดี การรู้เจตคติของคนจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออก ควรศึกษาเจตคติของนักเรียน นักศึกษา หรือนิสิตที่มีต่อวิชาที่เรียนหรือต่อครูอาจารย์ที่สอน เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอนให้เด็กมีเจต คติที่ดีขึ้น มีทิศทางเดียวกับงานวิจัยของศศิวิมล เกลียวทอง (2556) เรื่องการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2555) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอัตลักษณ์และ เอกลักษณ์ของคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้บทสรุปในทิศทางเดียวกันว่า อัตลักษณ์และเอกลักษณ์จะ เกิดขึ้นได้ ต้องสอดคล้องกับปรัชญา ปณิธานของคณะโดยมุ่งเน้นสาขาวิชาในทุกๆด้าน ด้านวิชาชีพครู ด้านการ ท่องเที่ยว ด้านเกษตรและอาหาร และด้านเทคโนโลยี เพื่อเสริมความเข้มแข็งของสถาบันการศึกษา เพื่อการ พัฒนาอย่างยั่งยืน

เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน ทั้งสองปัจจัยมีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีเจตคติต่อตนเองและเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนในระดับที่มาก นิสิตมีความเห็นในประเด็นเจตคติต่อตนเองว่า นิสิตมักจะพึ่งพาตนเอง ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองก่อนจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และยังเป็นคนที่ทำบุญคุณแก่ผู้อื่น ส่วนประเด็นเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน นิสิตมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นบุคคลที่น่ายกย่องและควรเอาเป็นแบบอย่างเมื่อนิสิตพบเจออาจารย์ในที่ต่างๆ นิสิตมักไหว้และกล่าวทักทายอาจารย์อยู่เสมอ อาจารย์เป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำแก่นิสิตเสมอ

โดยภาพรวมเจตคติต่อตนเองและเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอนของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา อยู่ในระดับมาก เป็นเจตคติที่วัดได้จากความรู้สึกที่นิสิตมีต่อตนเองและต่ออาจารย์ผู้สอน เจตคติจึงมีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ซึ่งแนวคิดเรื่องเจตคติที่สอดคล้องกันได้แก่ความความคิดของ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2542) ที่กล่าวว่าปัจจัยเรื่องเจตคติหรือทัศนคติค่านิยม การยึดถือปฏิบัติจะทำให้เกิดเป็นลักษณะนิสัย ส่วนใหญ่เป็นกระบวนการทางสมองและจิตใจ โดยการวัดจากด้านสติปัญญา ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ผลการวิจัยที่สอดคล้องในเรื่องเจตคติที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ ได้แก่งานวิจัยของ สุจรรยา โชติช่วง (2554) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการพัฒนาด้านอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยกล่าวว่า อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นสิ่งเดียวกัน อันเป็นผลที่เกิดจากผู้เรียน ผู้บริหาร คณะครู ที่มีมิตรร่วมกัน มีแนวคิดมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลผู้ที่กำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาและรักษาอัตลักษณ์ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับงานวิจัยของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2555) ซึ่งกล่าวว่า ในวงการศึกษาคควรศึกษาเจตคติของนักเรียนนักศึกษาหรือนิสิตที่มีต่อตนเอง ต่อครูอาจารย์ที่สอน ต่อวิชาที่เรียน เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอนให้เด็กมีเจตคติที่ดีขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อสาขาวิชา เจตคติต่อตนเอง และเจตคติต่ออาจารย์ผู้สอน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU

อัตลักษณ์ของนิสิตสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ที่ดีทั้ง 4 ด้าน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา มีระบบการจัดการศึกษาที่ดีอยู่แล้ว ควรมีการรักษาระบบนี้เพื่อธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของนิสิต โดยมีการจัดกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดให้มีการเรียนการสอนในฟาร์มภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มีการกำหนดบทบาทของนิสิตแต่ละชั้นปีในกิจกรรมงานฟาร์มนิสิต มีกระบวนการสร้างเจตคติที่ดีต่อนิสิตในสาขาวิชา ทั้งนี้อาจมีการ

จัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ การจัดโครงการเสริมประสบการณ์ร่วมกันระหว่างนิสิตกับคณาจารย์ เพื่อให้บัณฑิตของสาขาวิชามีอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำหรับคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ และสามัคคี ดังนั้นถ้าบัณฑิตได้รับการพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ในทุกๆ ด้านจะเป็นผลดีต่อนิสิตและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก การจัดการเรียนการสอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของอัตลักษณ์ และเนื่องจากครู – อาจารย์มีบทบาทต่อนิสิตเป็นอย่างมาก จึงควรเพิ่มบทบาทที่ชัดเจนสำหรับคณาจารย์ที่ทำการสอนในแต่ละรายวิชาให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในเรื่องเดียวกันโดยเพิ่มปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต หรือควรทำวิจัยกับนิสิตสาขาอื่นๆ ในคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ หรือนิสิตคณะอื่นๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะและสาขาวิชา
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพมากขึ้น เพราะจะได้รับข้อมูลที่มีรายละเอียดและเชิงลึกมากขึ้น เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ และพัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตในแต่ละด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2555). **คู่มือนิสิตใหม่ KU73**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2554). **รายงานประจำปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2554**. กรุงเทพมหานคร.
- คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์. (2555). **คู่มือนิสิต 2556 คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- _____. (2550). **หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2550**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. (2554). **รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1**. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชนิดา ยอดดี. (2534). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- นัยเนตร องค์เนกนันต์. (2534). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ อัคราภรณ์. (2555). **การออกแบบการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ภาควิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และชุมชน. (2549). **หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2549. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.**
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2542). **การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.**
- วรรณ อึ้งสิทธิพูนพร. (2544). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.**
- ศศิวิมล เกลียวทอง. (2556). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. ปีที่ 6, ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน – ธันวาคม 2556): 445.**
- สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2555). **อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของคณะใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.**
- สันติ ศรีสวนแดง. (2537). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเกษตรของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- สิริชัย ดีเลิศ. (2556). **อัตลักษณ์แห่งตัวตนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในมุมมองของอาจารย์กลุ่มศิลปะ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร เพชรบุรี. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. ปีที่ 6, ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน – ธันวาคม 2556): 343.**
- สุจรรยา โชติช่วง. (2554). **การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.**